

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2013/2063(INI)

19.9.2013

NUOMONĖ

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto

pateikta Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui

dėl nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimo Europoje
(2013/2063(INI))

Nuomonės referentė(*): Judith Sargentini

(*). Darbo su susijusiais komitetais procedūra. Darbo tvarkos taisyklių
50 straipsnis

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas ragina atsakingą Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. pakartoja, kad šalia nuotolinės kompiuterijos potencialo ir naudos įmonėms, piliečiams, viešajam sektoriui ir aplinkai, ypač mažesnių sąnaudų požiūriu, esama ir didelės su ja susijusios rizikos ir problemų, pirmiausia susijusių su pagrindinėmis teisėmis (įskaitant teisę į privatumą ir duomenų apsaugą) ir vis didesniu poveikiu sutrikimų atvejais – nesvarbu, ar juos lemia blogas veikimas, ar aplaidumas, ar nusikalstama veikla, ar priešiški kitos valstybės veiksmai;
2. laikosi nuomonės, kad prieiga prie saugaus interneto yra kiekvieno piliečio pagrindinė teisė ir kad šiuo aspektu nuotolinė kompiuterija toliau atliks svarbų vaidmenį; todėl pakartoja savo raginimą Komisijai ir Tarybai vienareikšmiškai pripažinti skaitmenines laisves pagrindinėmis teisėmis ir būtinomis prielaidomis naudotis visuotinėmis žmogaus teisėmis;
3. pakartoja, kad paprastai duomenų apsaugos lygis nuotolinės kompiuterijos aplinkoje neturi būti žemesnis negu reikalaujama bet kuriomis kitomis duomenų tvarkymo aplinkybėmis;
4. pabrėžia, kad Sąjungos duomenų apsaugos teisė nuostatos – kadangi jos technologiniu požiūriu neutralios – jau dabar visapusiškai taikomos ES teikiamoms nuotolinės kompiuterijos paslaugoms ir todėl jų turi būti visapusiškai paisoma; pabrėžia, kad turėtų būti atsižvelgta į 29 straipsnio darbo grupės nuomonę nuotolinės kompiuterijos klausimu¹, nes joje pateikiamos aiškios gairės, kaip teikiant nuotolinės kompiuterijos paslaugas turėtų būti taikomi Sąjungos duomenų apsaugos teisės principai ir taisyklės, pvz., valdytojo / tvarkytojo sampratos, tikslų apribojimo ir proporcingumo principai, nuostatos dėl duomenų vientisumo ir saugumo, naudojimosi subrangovų paslaugomis, atsakomybės paskirstymo, duomenų pažeidimo ir tarptautinio perdavimo; pabrėžia, kad šiuo metu peržiūrint Sąjungos duomenų apsaugos teisinę sistemą būtina užpildyti visas apsaugos nuotolinės kompiuterijos srityje spragas remiantis tolesnėmis Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) ir 29 straipsnio darbo grupės gairėmis; mano, kad ne visa neskelbtina informacija yra asmens duomenys, ir todėl primygtinai ragina Komisiją pasiūlyti neasmeninių neskelbtinų duomenų apsaugos nuotolinės kompiuterijos kontekste gaires, ypač kai tai susiję su vyriausybiniais duomenimis ir tokių organizacijų, kaip bankai, draudimo bendrovės, pensijų fondai, mokyklos ir ligoninės, duomenimis;
5. primena, kad tais atvejais, kai nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjas duomenis naudoja kitu, o ne paslaugų susitarime nustatytu tikslu arba juos perduoda ar naudoja sutarties sąlygų neatitinkančiu būdu, jis turėtų būti laikomas duomenų valdytoju, atsakingu už sutarties nesilaikymą ir padarytus pažeidimus;
6. pabrėžia, kad nuotolinės kompiuterijos paslaugų susitarimuose turi būti aiškiai ir skaidriai

¹ Nuomonę Nr. 5/2012 (WP 196) galima rasti adresu http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/index_en.htm#h2-1.

išdėstytos šalių pareigos ir teisės, susijusios su nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjų vykdoma duomenų tvarkymo veikla; į sutartinius susitarimus negali būti įtraukiamas atsisakymas taikyti Sąjungos duomenų apsaugos teisės nuostatomis užtikrinamus saugiklius, teises ir apsaugą; primygtinai ragina Komisiją teikti pasiūlymus, kaip atkurti nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjų ir jų klientų interesų pusiausvyrą, susijusią su nuotolinės kompiuterijos paslaugų sąlygomis, įskaitant nuostatas, kuriomis:

- būtų užtikrinama apsauga tais atvejais, kai savavališkai nutraukiamas paslaugų teikimas ir ištrinami duomenys,
 - klientui būtų užtikrinta tinkama galimybė atkurti saugomus duomenis, jei paslaugos teikimas būtų nutrauktas ir (arba) duomenys būtų pašalinti,
 - nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjams būtų parengtos aiškios gairės, susijusios su nesudėtingu jų klientų migravimu prie kitų paslaugų;
7. pabrėžia, kad nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjo vaidmuo pagal dabartinius Sąjungos teisės aktus turi būti nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju, nes paslaugų teikėjai gali būti ir duomenų tvarkytojai, ir duomenų valdytojai; ragina tobulinti sąlygas visiems vartotojams: parengti tarptautinius geriausios praktikos sutarčių modelius ir paaiškinti, kur paslaugų teikėjui saugoti duomenis ES ir pagal kurios srities teisės nuostatas;
8. pabrėžia, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas atvejams, kai dėl neproporcingos kliento ir nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjo tarpusavio sutartinės padėties klientas verčiamas sudaryti sutartinius susitarimus, kuriais primetamos standartinės paslaugos ir sutartis pasirašyti, kurioje paslaugų teikėjas apibrėžia tvarkymo tikslus, sąlygas ir priemones¹; pabrėžia, kad tokiais aplinkybėmis nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjas turėtų būti laikomas duomenų valdytoju ir tapti solidariai atsakingu kartu su klientu;
9. pabrėžia, kad atvejams, kai norima naudotis nuotolinės kompiuterijos paslaugomis, įskaitant teisėsaugos ir ES institucijose, valstybės narės turi skirti ypatingą dėmesį ir koordinuoti veiksmus tarpusavyje; primena, kad turi būti užtikrintas duomenų vientisumas ir saugumas ir apsisaugota nuo neteisėtos prieigos, įskaitant atvejus, kai šito be Sąjungos ar valstybės narės teise nustatyto teisinio pagrindo siekia užsienio vyriausybės ir jų žvalgybos tarnybos; pabrėžia, kad tai taikoma ir konkrečiai tam tikrų itin svarbių nevyriausybinų tarnybų duomenų tvarkymo veiklai, ypač specifinių kategorijų asmens duomenų tvarkymui, pvz., bankuose, draudimo bendrovėse, pensijų fonduose, mokyklose ir ligoninėse; primygtinai ragina Komisiją parengti gaires, kuriomis šios organizacijos vadovautųsi naudodamosi nuotolinės kompiuterijos paslaugomis savo duomenims tvarkyti, perduoti ar saugoti, įskaitant atvirųjų standartų priėmimą siekiant išvengti pardavėjų monopolio ir pirmenybę atvirojo kodo programinei įrangai, kad būtų pagerintas naudojamų paslaugų skaidrumas ir atskaitomybė už jas; be to, pabrėžia, kad visa tai, kas

¹ Ypač kai nuotolinės kompiuterijos paslaugomis naudojasi vartotojai ir MVĮ.

nurodyta pirmiau, itin svarbu perduodant duomenis (už Europos Sąjungos ribų tarp skirtingų jurisdikcijų); todėl laikosi nuomonės, kad valdžios institucijos, taip pat nevyriausybinės tarnybos ir privatusis sektorius, tvarkydami neskelbtinus duomenis ir informaciją, turėtų kuo labiau pasikliauti ES nuotolinės kompiuterijos paslaugomis, kol bus pradėtos taikyti patenkinamos pasaulinės duomenų apsaugos taisyklės, skirtos neskelbtinų duomenų ir viešų subjektų turimų duomenų bazių saugumui užtikrinti;

10. primena, kad didžiulį susirūpinimą jam sukėlė neseniai atskleista informacija apie JAV nacionalinio saugumo agentūros sekimo programas ir apie panašias įvairių valstybių narių žvalgybos tarnybų naudojamas programas, ir pripažįsta, kad, jei iki šiol gauta informacija pasitvirtintų, tai reikštų, kad naudojant šias programas buvo šiurkščiai pažeista pagrindinė ES piliečių ir gyventojų teisė į privatumą ir duomenų apsaugą, taip pat teisė į privatų ir šeimos gyvenimą, ryšio konfidencialumą, nekaltybės prezumpciją, žodžio laisvę, informacijos laisvę ir laisvę užsiimti verslu;
11. pakartoja, kad didžiulį susirūpinimą jam kelia privalomas tiesioginis pagal nuotolinės kompiuterijos susitarimus tvarkomų ES asmens duomenų ir informacijos atskleidimas trečiųjų valstybių institucijoms, kurį nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjai vykdo atsižvelgdami į trečiųjų valstybių įstatymus arba naudodamiesi trečiosiose valstybėse esančiais serveriais, taip pat tiesioginė nuotolinė prieiga prie trečiųjų valstybių teisės saugos institucijų ir žvalgybos tarnybų tvarkomų asmens duomenų ir informacijos;
12. apgailestauja, kad tokia prieiga paprastai suteikiama trečiųjų valstybių institucijoms tiesiogiai taikant savo teisinės normas – nesiremiant nustatytomis tarptautinėmis teisiniu bendradarbiavimo priemonėmis, pvz., savitarpio teisinės pagalbos susitarimais arba kitokios formos teismo bendradarbiavimo priemonėmis;
13. pabrėžia, kad tokia praktika kelia pasitikėjimo ne ES nuotolinės kompiuterijos ir interneto paslaugų teikėjais, taip pat tarptautinių teisinio ir teismo bendradarbiavimo priemonių netaikančiomis trečiosiomis valstybėmis klausimų;
14. tikisi, kad Komisija ir Taryba imsis tokių priemonių, kurios būtinos šiai padėčiai išspręsti ir užtikrinti, kad būtų gerbiamos ES piliečių pagrindinės teisės;
15. primena, kad visos paslaugas ES teikiančios bendrovės be išimties turi laikytis ES teisės ir prisiimti atsakomybę už bet kokią jos pažeidimą;
16. pabrėžia, kad į trečiosios valstybės jurisdikciją patenkantys nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjai turėtų pateikti ES esantiems vartotojams aiškų ir gerai atpažįstamą įspėjimą, jog įmanoma, kad jų asmens duomenis slaptu pavedimu ar įsakymu gali stebėti trečiosios valstybės žvalgyba ir teisės saugos institucijos, ir, kai taikytina, turi būti prašoma aiškaus duomenų subjekto pritarimo tvarkyti asmens duomenis;
17. primygtinai ragina Komisiją derantis dėl tarptautinių susitarimų, apimančių asmens duomenų tvarkymą, ypatingą dėmesį skirti pavojams ir problemoms, kurių dėl nuotolinės kompiuterijos kyla pagrindinių teisių srityje, ypač kai tai susiję (tačiau ne tik) su teise į privatų gyvenimą ir į asmens duomenų apsaugą, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose; be to, primygtinai ragina Komisiją atsižvelgti į derybų partnerio vidaus taisykles, kuriomis reglamentuojama teisės saugos

institucijų ir žvalgybos tarnybų prieiga prie asmens duomenų, tvarkomų naudojantis nuotolinės kompiuterijos paslaugomis, ir pirmiausia reikalauti, kad tokia prieiga teisėsaugos institucijoms ir žvalgybos tarnyboms būtų suteikiama tik visapusiškai paisant tinkamo teisinio proceso ir remiantis nedviprasmišku teisiniu pagrindu, taip pat kelti reikalavimą paaiškinti konkrečias prieigos sąlygas, tokios prieigos gavimo tikslą, perduodant duomenis taikomas saugumo priemonės ir asmens teises bei priežiūros ir veiksmingo teisių gynimo mechanizmo taisyklės;

18. pabrėžia, jog didelį susirūpinimą jam kelia Europos Tarybos Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų komiteto atliekamas darbas siekiant parengti papildomą protokolą 2001 m. lapkričio 23 d. Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų 32 straipsniui „Tarpautinė laikomųjų kompiuterių duomenų prieiga gavus sutikimą arba esant viešajai prieigai“¹ aiškinti, kad būtų palengvintas veiksmingas jo taikymas ir įgyvendinimas atsižvelgiant į teisinius, politinius ir technologinius pokyčius; atsižvelgdamas į būsimą Europos Tarybos Ministrų Komiteto svarstymą ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų 32 straipsnio nuostatos ir jo aiškinimas valstybėse narėse atitiktų pagrindines teises, įskaitant teisę į duomenų apsaugą, ir pirmiausia nuostatas dėl tarpvalstybinių asmens duomenų srautų, kaip nustatyta ES pagrindinių teisių chartijoje, ES duomenų apsaugos *acquis*, Europos žmogaus teisių konvencijoje ir Europos Tarybos konvencijoje dėl asmenų apsaugos automatiškai tvarkant asmens duomenis (Konvencija Nr. 108) – šie dokumentai teisiškai privalomi valstybės narėms; ragina Komisiją ir valstybes nares ryžtingai atmesti bet kokią priemonę, dėl kurios šių teisių užtikrinimui kiltų pavojus; reiškia susirūpinimą dėl to, kad pritarus tokiam papildomam protokolui, jį įgyvendinant būtų atvertas kelias nevaržomai teisėsaugos institucijų prieigai prie kitose jurisdikcijose esančių serverių ir kompiuterinių sistemų nesiremiant savitarpio teisinės pagalbos susitarimais ir kitomis teisiniu bendradarbiavimo priemonėmis, kurios taikomos siekiant užtikrinti asmens pagrindines teises, įskaitant teisę į duomenų apsaugą ir į tinkamą procesą;
19. pabrėžia, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios vis labiau naudoja nuotolinės kompiuterijos technologiją asmens duomenims tvarkyti ir kurios ne visada gali turėti išteklių arba techninių žinių, reikalingų saugumo problemoms tinkamai spręsti;
20. pabrėžia, kad duomenų valdytojo ar tvarkytojo kvalifikacija turi tinkamai atspindėti faktinį jo turimos tvarkymo priemonių kontrolės lygį, kad būtų aiškiai paskirstyta atsakomybė už asmens duomenų apsaugą naudojant nuotolinę kompiuteriją;
21. atkreipia ypatingą dėmesį į skaitmeninio visų piliečių raštingumo svarbą ir primygtinai ragina valstybes nares vystyti koncepcijas, kaip skatinti saugaus naudojimosi internetu, įskaitant nuotolinę kompiuteriją, paslaugas;
22. pabrėžia, kad nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjai, tvarkydami asmens duomenis, turi visapusiškai atsižvelgti į visus pagal ES duomenų apsaugos teisę nustatytus principus, pvz., į sąžiningumo ir teisėtumo, tikslų apribojimo, proporcingumo, tikslumo ir ribotų

¹ [http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/Source/Cybercrime/TCY/TCY%202013/T CY\(2013\)14transb_elements_protocol_V2.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/Source/Cybercrime/TCY/TCY%202013/T CY(2013)14transb_elements_protocol_V2.pdf);
http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/economiccrime/cybercrime/default_en.asp.

duomenų saugojimo laikotarpių principus;

23. atkreipia dėmesį į veiksmingų, proporcingų ir atgrasomų administracinių sankcijų, kurios galėtų būti taikomos ES duomenų apsaugos standartų neatitinkančių nuotolinės kompiuterijos paslaugų atžvilgiu, svarbą;
24. pabrėžia, kad, norint apibrėžti tinkamiausias įgyvendinti apsaugos priemones, *ad hoc* pagrindu turi būti įvertintas kiekvienos nuotolinės kompiuterijos paslaugos poveikis duomenų apsaugai;
25. pabrėžia, kad Europos nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjas visada turėtų laikytis ES duomenų apsaugos teisės nuostatų, net jei tai prieštarautų trečiojoje valstybėje įsisteigusio kliento ar duomenų valdytojo nurodymams arba duomenų subjektai gyvena (tik) trečiojoje valstybėje;
26. pabrėžia, kad dėl nuotolinės kompiuterijos kylančias problemas būtina spręsti tarptautiniu lygmeniu, ypač kai tai susiję su valdžios žvalgybos vykdomu sekimu ir su reikiamomis apsaugos priemonėmis;
27. pabrėžia, kad ES piliečiams, kuriuos žvalgybos tikslais seka trečiųjų valstybių institucijos, turėtų būti prieinamos bent tokios pat apsaugos ir teisių gynimo priemonės, kokiomis naudojasi atitinkamos trečiosios valstybės piliečiai;
28. apgailestauja dėl požiūrio Komisijos komunikate, t. y., kad jame nepaminėti su nuotoline kompiuterija susiję pavojai ir iššūkiai, ir ragina Komisiją tęsti savo darbą nuotolinės kompiuterijos srityje ir parengti labiau holistinį komunikatą dėl nuotolinės kompiuterijos, kuriame būtų atsižvelgta į visų suinteresuotųjų šalių interesus ir į kurią šalia standartinės nuorodos į pagrindinių teisių apsaugą ir duomenų apsaugos reikalavimų laikymąsi būtų įtraukta bent:
 - gairės visapusiškam ES pagrindinių teisių laikymuisi ir įpareigojimui duomenų apsaugos srityje vykdymui užtikrinti,
 - ribojamosios sąlygos, kuriomis nuotoliniai duomenys gali ar negali būti prieinami teisėsaugos tikslais, vadovaujantis ES pagrindinių teisių chartija ir ES teisės nuostatomis,
 - apsaugos nuo neteisėtos užsienio ir šalies vidaus subjektų prieigos priemonės, pvz., iš dalies pakeičiant pirkimų reikalavimus ir taikant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2271/96¹, kad būtų galima neutralizuoti užsienio valstybių įstatymus, galinčius lemti masinius neteisėtus ES piliečių ir gyventojų nuotolinių duomenų perdavimus,
 - pasiūlymai tinklo ir paslaugų neutralumui užtikrinti siekiant apsisaugoti nuo komerciškai motyvuotos diskriminacijos tam tikrų nuotolinės kompiuterijos paslaugų atžvilgiu,

¹ 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96, skirtas apsaugai nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų užtikrinti (OL L 309, 1996 11 29, p. 1–6; tinklalapis: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996R2271:LT:HTML>).

- pasiūlymai siekiant užtikrinti, kad dėl veiksmų prieš neteisėtą turinį nenukentėtų prieiga prie teisinio turinio,
- pasiūlymai, kaip apibrėžti asmens duomenų perdavimą ir kaip atnaujinti standartines sutarčių sąlygas, kurios pritaikytos prie nuotolinės aplinkos, nes nuotolinė kompiuterija dažnai susijusi su masiniais duomenų srautais iš nuotolinių klientų į nuotolinės kompiuterijos paslaugų teikėjų serverius ir duomenų centrus – tai apima daug įvairių šalių ir kerta ES ir jai nepriklausančių valstybių sienas,
- priemonės esamo pusiausvyros nuotolinės kompiuterijos paslaugų rinkoje tarp paslaugų teikėjų ir daugumos jų paslaugų vartotojų nebuvimo klausimui spręsti,
- priemonės moksliniams tyrimams, susijusiems su tuo, kaip dabartinės ES teisės aktų sistemos ir tarptautiniai susitarimai atitinka nuotolinės kompiuterijos paslaugų scenarijus, įvertinant ekonominį ir aplinkosauginį nuotolinės kompiuterijos poveikį, kadangi iki šiol parengta nedaug studijų šiais aspektais.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	18.9.2013
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 43 -: 3 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, H��l��ne Flautre, Kinga G��l, Kinga G��ncz, Sylvie Guillaume, ��gnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Livia J��r��ka, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L��pez Aguilar, Svetoslav Hristov Malinov, Clemente Mastella, V��ronique Mathieu Houillon, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero L��pez, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba S��gor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana ��danoka, Auke Zijlstra
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Alexander Alvaro, Cornelis de Jong, Mariya Gabriel, Marian-Jean Marinescu, Salvador Sed�� i Alabart, Janusz Wojciechowski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Nuno Teixeira